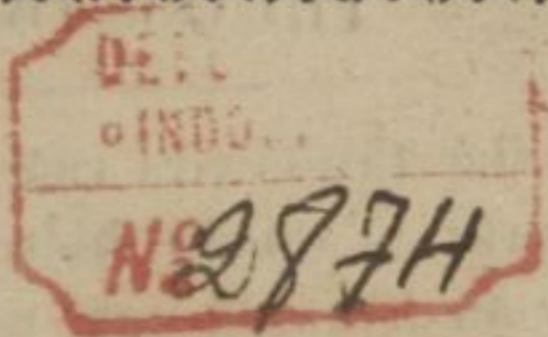

In lần thứ nhất

Ra 2.000

INDO-CHINOIS

(CẤM IN TRÙNG)

Giá bán 0 \$ 10

HÁT

西貢
黎梅印館

Pua

Lud. Chai

290

CÁU

DŌN, GIÔNG
CÁI-LUÔNG

PAR
LÉ-MAI

SAIGON

LÉ-MAI ẤN-QUÁN

1924

L. Maiffe

Nom d'auteur Mai (Lê) Mai

Titre de l'ouvrage: Câu đón, giọng hát
Sài Gòn (Morceaux de chant et
de musique moderne).

Musique

1re éd.

Sài Gòn

Lê-Mai

1924

THUỐC TÂY ĐỘC

Tây độc là 1 thứ thuốc rửa ruột, rất hiệu-nghiệm bấy lâu chưa qui-vi có dùng rồi, lẽ khi dự hiệu.

Để uống như ăn bánh, là ngọt ngào, mùi lại thơm-tho; xở đã êm, không phạt tì, mà chẳng kị trái, không kị thai chi rạo.

Cách dùng;

Người lớn mỗi lần uống trọn gói, con nít lồi 15 tuổi, uống nửa gói, trẻ nhỏ lứa, uống ít hơn; uống trước khi, hoặc sau khi ăn cơm, cách 4 giờ đồng-hồ, uống với nước trà, hoặc nước là cũng dặng. Giá mỗi gói 0\$20 có trữ bán tại tiệm M. LÊ-MAI.

Thuốc này uống vô chừng 3, 4 giờ, thì đi xở rồi. Khi uống thuốc phải uống nước vô cho nhiều, thì xở tốt lắm.

Có bán tiệm ông: Nguyễn-dực-Nhuận (Saigon), Bài-quang-Nho (Bèntre) Nam-Huê (Tràvinh) Kỳ-tân-Hiến (Cholon).

Trữ tại tiệm M. LÊ-MAI

LÊ MAI ẤN-QUÁN

Cùng chú khán-quan:

Tại nhà in tôi, từ này về sau, trong 1 tuần lễ, có ra 1 vài quyển sách mới, phần nhiều là chính tay tôi viết.

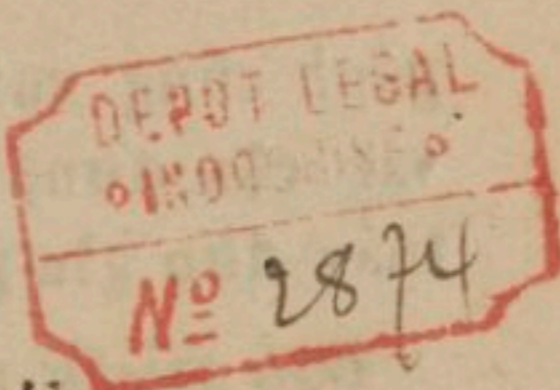
Có để bán nơi hàng sách của tôi tại đầu chợ nhóm, chợ mới Saigon, và tại Lê-Mai Ấn-quán.

NHỮNG SÁCH MỚI IN RỒI :

Sách Trường-sanh, Phận làm vợ, Ai tình, Bài ca Cãi-lương, Bài đờn Cãi-lương. (Bản đờn Kiềm đủ bài theo điệu bát Cãi-lương v. v.

Gởi thơ, hoặc mandat, cứ việc để LÊ-MAI — Saigon.

CÂU ĐƠN, GIỌNG HÁT

Câu đơn dẻo-dẻo, xiêu lòng gái,

Giọng hát thâm trầm, rùng chí trai.

Nguyễn-Nghĩa là một người học giỏi, đờn hay, đất Saigon và Lục-châu, ai mà chẳng biết, lối đờn hay, cho nên có ý muốn người ca giỏi, hát hay, ấy là lẽ tự-nhiên của đám giai-nhân tài-ử. Kén vợ hoài mà không gặp, nên phải ở vậy 1 mình.

Ngày nọ Nghĩa vô rạp hát bên kia tại Saigon này mà coi hát Cải-lương, gặp có Lê-Tình là một cô đào hát hay đệ nhất; hết thay mấy gánh hát Cải-lương trong cõi Việt-Nam này, chỉ có một mình cô gồm đủ tài-tình và thính sắc, mà là gái chưa chồng.

Vừa vén màn, cô Lê-Tình ngâm vài câu, rồi ca 1 bài thao thao trách phận tiếng ca lãnh-lót, câu ngâm thâm-trầm, làm cho Nguyễn-Nghĩa rợn ót trắng, động lòng thương biết mấy!

Người-ta buồn, đi coi hát cho giải khuây, còn cậu Nghĩa này thấy đi giải khuây, lại gặp việc buồn thêm chất-chứa, là khi giọng hát về rồi, tài cậu mo-ư-ông đượ bình của nàng Tình vào óc, tiếng ca, giọng hát văng bên tai, ăn ngũ chàng yên, quyết tính sao cho đặng chung gối với Tình mới là an dạ. Nghĩ hèn lâu, mới ra 1 chước như vậy:

Là anh-ta nói với người bầu-gánh, rứt ít cô đào lại nhà ca chơ, đến ơn 1 cách rất xứng đáng, bầu-

gánh cũng vui lòng cho đi, nhưng cũng có cho theo vài câu đờn, là ý muốn gởi mây cô đờn cho mấy cậu thấy đờn giữ-giữ, e việc nợ kia rui-ro xây đờn.

Bọn tài-tử đến nhà Nghĩa, khuyến-văn 1 hồi khi sự đờn ca, ca lý ít bài, kể nư-ly uông nước.

Khi bọn tài-tử nghỉ, thì Nghĩa lại ôm cây đờn mà rao sơ chơi ít câu, rao bắc, rao oán, rồi rao nam, rồi đờn 3 bài nam, cho bọn tài-tử nghe chơi, trong bọn tài-tử lắng nghe, chặc lưỡi, lắc đầu, trầm-ti-ồ khen ngợi, bởi Nghĩa đờn dả-dạn, lại tươi nước, nhào nhiều chữ nghe ra như gió thắm, mưa sâu, chạnh n-ở đến đầu, động lòng bết mấy, ai mới học nghề đờn, nghe đến câu đờn của Nghĩa, ắt phải thương tài, bởi sự hay đó, Nam-ký này có n-ội mà thôi, Tình nghe tiếng đờn của Nghĩa, cũng thương tài lắm thay, mà là sự thiệt.

Uông nước vừa rồi, Nghĩa xin phép trong bọn tài-tử, mời một mình cô Tình ca, cho Nghĩa đờn nghe thử 2 người đờn ca, n-iệp nhân đứng-đứng, giọng phũ-trám nghe dẻo dác, ai rõ điệu chừng nào, lại mê nghe chừng này, vì đờn thiệt hay, mà ca cũng quá hay.

Đờn chơi vài giờ, kể bọn tài-tử về lo việc hát-xướng, còn Nghĩa thì quyết tính theo chí muốn của mình, bấy lâu thắm ước, mà nay đã có mời.

Xin nhắc lại : Nguyễn-Nghĩa là người học giỏi, mà chằng mê bên đường hoạn, nên ra làm việc cho một hãng buôn to, biết danh phận, biết kiệm các, cho nên cũng dư-dá dặng ít ngàn đồng bạc, tánh tình thuần hậu

cô chỉ thương đời; vì thấy người mình bán đồng và coi hát Cãi-lương, nên giốc lập một gánh hát Cãi-lương, đặng kiếm 1 số bạc cho to, mà lo việc mở-mang trong nước, chớ chẳng phải kiếm tiền mà bỏ cho đầy cái túi « Độc Thiện » rồi làm lạp như bán nhiều bộn bầu gánh kia..... Vì người biết rằng sự sống lâu, chết yếu của con người, hay dở vì đâu. (1)

Bọn hát còn hát tại rạp này, trèo tuần, mỗi đêm Nghĩa đều có đi coi, nhưng lựa lúc nào có Lê-Tình làm tuồng, mới vào xem, coi hết vai của Tình rồi, thì về lo sắp đặt phận sự, chớ chẳng cần coi đào kép nào hết thấy; bởi đẹp ý có Tình rồi, mà chưa đặng gần-guôi, thì để gì an dạ sao?

Gánh hát thời hát Saigon, lẫn về Chợ-lớn, Nghĩa mỗi đêm cũng thả vô xem chơi, vì vẫn mặt Tình thì thương trộm, nhớ thim, nên năm nhà không được, lại cũng muốn tỏ ý cho Tình biết rằng mình đã sẵn dạ hữu tình cùng ai.....

Lòng Nghĩa là tình vậy, mà Tình nào hay, thấy anh ta mỗi đêm đến coi hát, lại lựa chỗ ngồi gần, dòm chăm chỉ nòng, thì ngờ là người ham coi hát, dè đầu dè dọ ý, thử tình nòng.

Cô Lê-Tình, tuy làm nghề cà-xướng, song chẳng phải giống như ít cô đào dốt-nát, xiêu-xàng kia, vì cô là người có học, lại gánh hát này của người chú ruột cô lập ra, cô theo hát giùm đây, là vì ơn nặng hoàn của chú nên mới làm nghề này.

(1) Muốn biết cách sống lâu, xin xem quyển sách Trường-Sanh, thì rõ.

Bố cô sỡn mồ-côi cha mẹ, người chủ đềm về nuôi từ nhỏ tới lớn, nên chú của cô khiến sao thì cô hay vậy, cô cũng như con ông bầu, nên trong gánh khó ai dám bày vẽ; lỗ-lãng cũng có, lại tính tình cô rất nều nghiêm-nghị, đáng nói, mới nói, đáng cười, mới cười, chớ chẳng phải lẳng-lơ như bọn gái thất giáo kia vậy.

Hát Chợ-lớn 1 tuần, kể lên rạp Dakao, về hát đây; Nghĩa cũng thả lại coi ít đềm, nhưng mà lúc này đã quỳnh dạ rồi, vì năm hát đây ít đềm, rồi đi các xứ xa, ắt là thất vọng và khổ tâm biết mấy! Tính tới nghĩ lui hết sức, cũng chưa ra kế nào, mà thiệt vậy; hát Dakao ít ngày, rồi gánh hát lên Châu-dộc.

Lúc này Nghĩa điếu óc, rồi ruột rồi, vì đã lờn thăm kếp bát, biết Tinh là bực tài-nữ, đáng kính, đáng yêu, cho nên quyết định cuộc trăm năm cùng nàng, nay nàng đã đi xa với, e như chim nọ sỏ lông, biết ngày nào gặp-gỡ.

Một đềm này, mới để dậy lửa tình cho Nghĩa lắm, là lúc từ giã nhau đặng lên Châu-dộc, bữa đó Nghĩa có lại đưa đón cùng nhau, (vì bọn tài-tử gánh hát này, cũng quen với Nghĩa, từ lúc đến nhà đờn chơi về sau).

Khi Tinh cúi đầu chào Nghĩa mà lên đàng thì cặp mắt dòm nhau một cách rất hữu tình, làm cho Nghĩa động lòng muốn rơi lụy! Khi về nhà, lo phương này thế nọ, quyết làm sao cho gặp đặng Tinh mới nghe; nên đềm xin phép với ông chủ Hăng, ở nhà 1 tháng, lo sắp-đặt việc nhà, đặng đòng theo gánh bát, cho phi nguyên ao-ước bấy lâu.

NGHĨA BUỒN MẶT, GIÁ THÁY TÀI-TỬ,
TÌNH VUI LÒNG, GẶP BẠN TRI-ÂM.

Khi đến Châu-độc, lại viếng người quen trong gánh, thì bọn đó cũng niềm nở vô cùng, hỏi thăm Nghĩa đến đó làm gì, thì anh ta ép lòng nói dối rằng: chỉ muốn giảng-hố một lúc, nên thả đại đòn chơi, mượn thú ấy, cho vươg bề nào-nương đất khách.

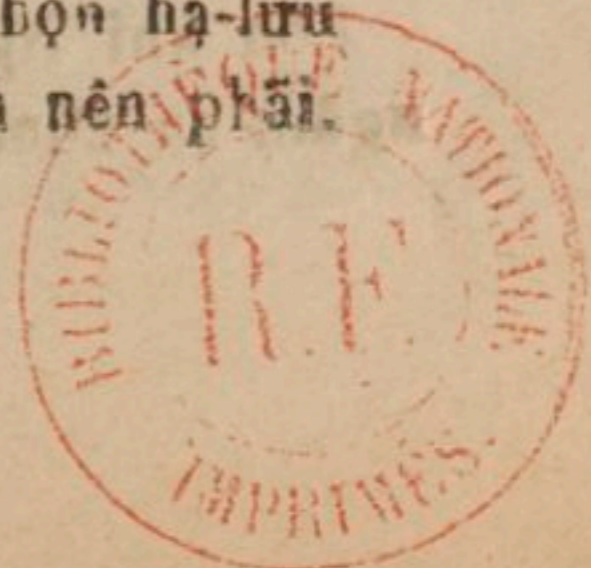
Cũng là may! Vừa tới đó, trong bọn tài-ử, rũi đau nặng một người, đến nằm nhà thương dưỡng bệnh, nên thiếu hết một tay đòn kiếm. Trong bọn bầu-nĩ với Nghĩa, bầu đòn tiếp giúp ít dơn, Nghĩa đã sẵn lòng như vậy, nghe nói thế, cũng mừng thắm, nên chịu theo đòn giúp ít bữa.

Nghĩa dơn hay, mà bài cũng thiệt nhiều, nên trong bọn tài-tử, ai cũng yêu, cũng kính. Ở đó lối 1 tuần, thì nội gánh hát, đều thương, đều trọng.

Tuy là kẻ kính, người yêu, mà nét mặt Nghĩa rất buồn, rất thẹn!

Nghĩ vì, mình là người tử-tế, quen biết cũng nhiều nơi, sợ gặp kẻ quen ắt là mang tiếng, lòng mình già thì mình biết lấy, dễ chi mà, cháu úp, trăng soi, nổi si tình, bày rõ cho người coi, việc lỡ dờ, còn gì danh-giá? Nghĩ chí lý, buồn lòng cha chã! Tiết mình vàng đã lộn cùng thau, (1) vậy cho nên sở nguyện mình, muôn thấy đặng máu, thử cho biết có thành hay chăng?

(1) Nghĩa, mà ở chung với phân nhiều bọn hạ-lưu thì bực mình lắm lắm, ngất nổi, cùng Tình nên phải

Đợt tái tử hay xin bài đờn của Nghĩa háng ngày, một hai khi cô Tinh cũng có xin nữa, bởi cô cũng vừa biết điệu đờn.

Bữa nợ cô cậy Nghĩa viết cho một bài, rớt bài đờn Nghĩa lại có làm một bài thơ tứ tuyệt rằng :

Tự thuật

Túi đờn, cặp sách, bận hôm mai,
Tâm-sự, nhiệm-mẫu, nhân với ai...
Hỏi khách tri-âm, dò thâu chẳng?
Sắc, dinh, ý-vị, họa nên bài.

Tinh xem thi kỹ xét, thi nghị cho Nghĩa vì mình mới ra đên thê, chớ hôm lại nhà đờn chơi tại Saigon, thi coi bộ người sang trọng, vui-vẻ và nhà cửa vênh-vang, cách chưa đầy tháng nay, sao bỏ sự-nghiệp, thả đi dạy đờn là ý gì? Bởi lòng nghi vậy, nên cũng thương giùm cho kẻ có tình với mình.

Tình mà thương tài của Nghĩa, thiệt cũng đáng, chớ chẳng phải không, vì Nghĩa là trai, mà có đủ tinh sắc, lại thêm đờn hay, học giỏi, mà đặc tuồng cũng hay. các bốn tuồng của mấy thầy tuồng trước đặt, anh-ta đều có sửa lại hết thấy; bởi nhiều tấn tuồng, của kẻ trước, nói theo truyện Tàu mà đặt, nói di-đoan, bá-láp, nên Nghĩa chẳng vừa ý; anh-ta cũng có bỏ cuộc đặt vài bốn, theo lời kiếm-thời, diễn ra ai cũng đều khen, rằng tuồng ấy là có giá-trị, và bổ ích cho đời.

Còn khi Nghĩa, tập cho kếp hát, dạy ca, thì tiếng ngâm ca cũng lạnh-lót, thâm-trâm, đến như Tinh là

người thường nghe, mà nhằm câu để dà-dạng, giọng phù-trầm, cũng bất rợn ôc cã mình mà chớ!

Tình thấy Nghĩa thật tài như vậy, nên cũng có ý thâm thương, rồi nghĩ đến bài thơ, lại rất ngậm-người cho kẻ yêu mình rất đổi nên mới....

Tình xét vì 2 đảng là trai không vợ, với gái chưa chồng, nếu may mà đảng cùng nhau kết nghĩa phu-thê, vợ vầy, chồng vầy, há còn thua ai? Nghĩ cho đáo-đẽ rồi, Tình họa lại 1 bài thi như vậy:

BÀI NGUYÊN VẠN

Một nhà chung hiệp, trước cùng mai,
Ai cũng toại lòng, cũng thể ai....
Bá-Tử, nguyện cùng tri-ký đấy,
Biết nhau vàng, đá một đôi bài.

Tình họa thi trao lại, Nghĩa mừng dưng bạc triệu cầm tay, từ đây đổi sắc buồn, lại vui-vẻ hằng ngày, lòng chắc đảng phỉ nguyện như chi tình.

Lúc này Nghĩa thôi giúp cho gánh hát, trở về Saigon lo sập đặt, làm y theo sở nguyện.....

Khi ra về có dặn Tình 1 câu rất ân cần như vậy: Qui-nương muốn biết cái cũ-chí của 2 ta, sau này ra sao, xin xem bốn tướng « DUYÊN-KỶ-NGỘ » sẽ thấy liền, vì ruột gan tôi đã tỉnh bấy lâu, máy hành-tàng của chúng ta từ đây sắp tới, cũng làm y như trong tâm mộng đó, nếu Qui-nương vừa ý, xin do trong ấy mà tính cuộc trăm năm, bằng chẳng khứng lòng, nhưng

quyền lại cho Quí-nương nhứt định, bốn tuồng đó, 1 tháng nữa sẽ gởi đến cho Quí-nương, hãy đem diễn cho bá-lánh xem, và Quí-nương đọc kĩ, mà nghiêm-suy mọi lẽ.»

NGHĨA ĐẶT TUỒNG, MONG KÈN VỢ
LÊ-TÌNH HỒI CHỮ, TÌNH ƯNG CHÔNG

Nghĩa về Saigon, nghĩ an ít bữa, liền soạn tuồng « Duyên-kỳ-Ngộ » gởi cho Tình, Tình dâng bốn tuồng xem xét danh-ranh, lấy làm thích chí quá, liền tập kếp hát đem ra diễn; đến đâu diễn tên tuồng này, cũng dâng tiếng ngợi khen, vì đặt câu văn tạo-nhã, ý tứ sâu xa, tuy về theo lời truyện tình, mà là tình cao thượng, chớ chẳng phải nói xàm như mấy chú xưng mình là thầy tuồng, mà chẳng tưởng đến quê-hương là gì! Xã-hội là chi!

Nghĩa gởi rồi trông hơn 2 tháng mà chẳng thấy thơ Tình gởi lại, nên hết sức buồn, e Tình trái ý, mà thất vọng, duy đang có 1 cái dây thép, nói có lãnh gởi tuồng và cảm ơn vậy thôi.

Còn về phận Tình, thì bản tính với người chú tỏ thiệt mọi lẽ vậy vậy, hỏi có chịu gã nàng cho Nghĩa chẳng, người chú hứa rằng: Thùng thùng độ lý coi chớ theo ý sắp đặt về cuộc sanh-nhai của Nghĩa như trong tên tuồng đó, nghe thiệt cũng phải, cũng hay! mà nó tính nhiều việc lớn-lao quá, e cho gánh hát này phải nát mà chớ!»

— Thưa chú đừng lo đều ấy, vì thầy là người đủ tài, đủ trí, mà cũng có vốn dặng ít nạc, nếu thầy muốn tình làm chủ gánh hát này, thì thôi tiền lại cho chú,

chớ hề chi đâu. Thầy đã hứa như trong bốn tuồng đó, chú còn ngại chi nữa, đây là cháu thừa cho chú hay vậy, chớ việc gã cùng không, thì quyền nơi chủ, cháu nào dám cãi?

Nguyên chủ của Tinh là thầy phó Chử, tuổi đã cao, nhà lại cũng giàu, vợ chết trước mà không con nối hậu.

Ông mà lập gánh hát ra đây, là có ý thích 4 cô đờ tơ kia, chớ chẳng phải tranh danh, đoạt lợi chi, vì nhà dư sản của mấy chục muôn, lập gánh mấy năm, ông vui chơi cũng đã thêm rồi, mỗi mệt rồi, nay nhắm giao lại cho cháu mình, để dưỡng nhàn chơi ít năm rồi có chêt chớ yêu. (1) Ông thỉnh kĩ-lưỡng rồi mới kêu Tinh gạn hỏi mọi điều, và sắp đặt các việc xong xuôi, mới dạy cháu viết thơ kêu Nghĩa đến mà phân trần tâm-sự. Bức thơ Tinh gởi cho Nghĩa như vậy:

Cùng thầy Nguyễn-tiên-Sanh (Saigon)

Kính thầy,

Cách vài tháng trước, tôi có dựng bốn tuồng Duyên kỳ-Ngô của thầy gởi đến, rất trọng ơn thầy có lòng chiều cố chút phận thấp hèn, què đại này. Y lời thầy dạy, thì tôi có tập cho kép hát diễn nhiều hôm rồi, thiên-hạ cũng thích xem tuồng đó lắm!

Tôi mà chậm trả lời cho thầy, là vì đợi chú tôi sắp đặt việc nhà, coi ra sao rồi sẽ.

(1) Ông phó Chử sau ở ở Nguyễn-Nghĩa chỉ về việc đời, nên ông làm cũng đặng làm đều phải, như là: xuất tiền lập trường học, nhà thương, và hơn 5 muôn đặng với nhà máy của An-nam, đã lập trong Cholon đó.

Nay mọi việc xếp đặt đã xong, vì chú loi cũng bằng lòng như vậy vậy rồi.....

Còn việc sanh-nhai, bề vờng vầy. của thầy đã tỉnh, như trong cuốn tuồng đó, thì tôi phục cả thầy, chẳng đâu nào trái ý chút chi; chú tôi dạy viết thơ nầy, kính mời thầy đến bàn tính các điều về việc kết hôn, và giao gánh hát v. v. mấy lời thành thật, kính gởi thầy hay, như tình lễ nào, hồi-ám lập tức!

Nay kính

Tiện nữ: Lê-Tinh, đôn thủ.

Nghĩa dạng thơ cũ mừng, liền đánh dầy thép cho hay rằng 10 ngày nữa sẽ đến. Trong mười ngày, sắp đặt việc nhà vừa xong, thì liền đến nhà ông bầu Chử. Nghĩa có lòng tin chú cháu Tinh là vì có gân-guối l lóc, nên biết chắc rằng người thiệt-thà tử tế, đáng kính đáng tin.

Khi bàn luận xong-xuôi mọi việc, thì phó Chử liền gả cháu cho Nghĩa, và giao luôn gánh hát.

Cái đám cưới này mới thiệt là Gái-lương, bởi Nghĩa-Tinh là người có học thức ít nhiều, lại cũng đóng chí nhau lắm việc, nên mới dạng vậy. Còn ông phó Chử tánh cũng ngộ, tuy già cũ, chớ tánh cũng cái cự, hoán tào, tục lệ xưa truyền, nay ông cũng đành bỏ dứt.

Bởi thế, cho nên đám cưới này, chẳng bày lễ-lộc, cúng-quây, lay-lục chi ráo, ông cho hai cháu ở với nhau 1 cách rất tự-do về việc kết hôn, chỉ mất công 1 chút là phải làm hôn thú theo luật nước đã định, cho để

về sau đó thôi; (1) đến đến cái lạy mà cũng không buộc cháu phải làm theo như người, vì thế mà vợ chồng Nghĩa càng kính yêu hơn nữa.

Mà nói thiệt, nếu ông bầu Clử mà buộc phải lạy-lục, thì Nghĩa chẳng hề chịu bao giờ, vì ghét cái lạy, cho nên không thêm cưới vợ bấy lâu, còn trong tuồng «Duyên-ký-nợ» của Nghĩa cũng có về 1 cuộc đám cưới Cái-lương, theo ý đã sắp, mà lúc hứa hôn với Tinh đã giao quyết rằng về việc cưới-gả, và các việc vụng-vãi của anh-ta về sau, sẽ làm theo như trong tuồng ấy, nếu chẳng vâng theo ý, thì anh-ta chẳng hề chịu bao giờ.

Còn Nghĩa mà lãnh gánh đây, chẳng phải cô ý ăn khính của vợ như ai đâu, (vì vợ người ta chề là «ĐI-BƯỚC» và hổ với câu: Quân-tử bất thực lộc chi thể) muốn lãnh gánh hát, dặng lấy đồng tiền vô dụng, trở lên hứa dụng; còn ưng cô Tinh đây, cũng chẳng phải là ham tiền, mê sắc chi đâu, bởi thấy Tinh là gái có học thức ít nhiều, và đủ thanh sắc, lại hay trong nghề hát, tính gần-gũi với Tinh dặng đâu cất nhau mà chung lo đều lớn-lao, hồng giúp ích cho «Xã-hội» đó thôi; chứ chẳng phải như bọn mê đảo, mà hư nghiệp vậy!

NHỜ BÁC-AI, DÂN GIÀU, NƯỚC MẠNH,
BỜ ĐỒNG-TÂM, VỢ QUI, CHỒNG SANG.

Khi Nghĩa kết hôn cùng Tinh và lãnh gánh hát rồi thì anh-ta lo sắp đặt bọn hát lại, đặt rờng tuồng mới,

(1) Máy người này đều có đọc Sách «Bao-biêm-phong-tục» nên trí-hóa mới mạnh-mẽ về việc Cái-lương vậy.

cử ý muôn dân, theo phái, bỏ quấy, duy-tân diệt-tục, cái ác, tòng lương, tranh-thương, đoán-thể v. v.

Đặt tuồng như vậy, mới gọi là Cái-lương, chứ thứ điều theo ba cái truyện dị-đoan của Tàu, mà gọi là tuồng Cái-lương, thiệt là lếu quá, ấy gọi bất-lương mới phải cho chứ !

Nghĩa tuy nay làm bầu-gánh, thầy tuồng, nhưng có lúc cũng làm tuồng, hoặc khai đờn cho trong gánh nữa, cũng để cho vợ làm tuồng như mọi khi, chẳng hề e tiếng đời dị-nghị đến danh-giá của vợ chồng anh-ta quyết kiếm dựng 1 sở tiên cho to, dựng làm theo sở nguyện của mình là hay, chứ không thêm kẻ cái giọng cười khùng, chề lén, của đám người óc Sẻ, tài hèn trong nước chút nào, bởi thế cho nên mới khoe lòng gắng sức chăm làm theo đều phải dựng.

Tới đầu hát, kể đêm nào rã giây, nói có vợ chồng Nghĩa làm tuồng, thì thiên-hạ đến coi chắt như nôm, đến đổi nhiều khi 1 thứ tuồng, mà kẻ coi đặng, người không, họ phải nài hát lại 1 lần nữa mới nghe cho ; còn nói gì các báo Tây, Nam, thì tiếng khen, lời tặng rùm tai, chạt giây, đi thôi !

Nhờ vậy, nên chẳng mấy năm vợ chồng có mấy mươi muôn bạc trong tay, lại sinh đặng 1 trai, 1 gái, mỹ danh là Nguyễn-Tài và Nguyễn-Tri, rất nên đẹp-đẽ.

Trong mấy năm đi hát, thì tới đâu cũng hát giúp cho hội này, bữa kia 1 ít đêm, lại cũng có bữa với ít vị đồng-chí, mở nhiều tiệm buôn trong các Tỉnh. Trong bọn bằng-hữu, thì có 1 mình anh Huỳnh-Dồng là thiếu bơn bết.

Lúc này Nghĩa tuổi trên ba mươi, tính dắc vợ con rá ngoài-quốc ở đặng dễ bề cho con học hành, và thấy biết thêm nhiều việc của chư bang, bầu rộng đường, vung-vẩy. Xét vậy, nên Nghĩa giao gánh hát lại cho Đông coi, rồi vợ chồng xin phép chánh-phủ sang Pháp-quốc cho con học tập...

Huỳnh-Dồng, cũng là người có chí, cứ noi theo ý của Nghĩa mà làm, nên gánh hát cũng có lời to, còn cái cũ-chĩ của Đông, cũng y như Nghĩa vậy. Hát 1 tháng lời đặng bao nhiêu, thì Đông cứ việc đem cỗ Bần, để số bạc ấy đợi Nghĩa về đặng lập xưởng này hàng nọ.

Vợ chồng Nguyễn-Nghĩa hiện nay còn ở ngoài-quốc, chừng về đây, sẽ thuật tiếp chuyện này, cho khán-quan biết rằng 1 người khác thường là bao !

Cho hay :

Mãng mẽ câu hát, giọng đờn,
Vui vầy tài-tử, giai nhưn một nhà.

CHUNG

GIÁ BÁN TRUYỆN

Các thứ truyện đủ bộ có đóng bìa sẵn rất đẹp, giá định chắc, như kể dưới đây quý-vị muốn mua, xin gởi măng-đa trước, chớ tôi không gởi cách lãnh hóa giao ngân (Contreremboursement).

Ở Lục-Tĩnh, muốn mua vật chi của tôi thì gởi tiền cho bọn Sốp-phơ, hoặc là các chủ xe hơi ghé tại đầu chợ nhóm (Chợ-mới Saigon) mà mua, thiệt là dễ quá.

Tôi đây cũng có bán: Các thứ giày dép, các thứ nón các thứ xà-hông, các thứ số-bộ, và nhiều món khác nữa, có bán đủ đồ dùng cho học trò.

Truyện	Truyện	Truyện
Thủy hủ trọn bộ..... 13.00	Càng long..... 4 00	Bạch xà. 0 80
Tây du..... 6.00	Tàng đường... 0 90	La thông. 1,00
Phong kiếm xuân thu..... 4.00	Trường sanh... 0,10	Phật giáo đại quan. 1 00
Tuyết đường. 4.40	Hiệu nghĩa song toàn. 1,00	Tuồng kiêu . . . 1,00
Phận đường. . 3.00	Đông du 0 70	Kim thạch kỳ duyên . . . 1.00
Tái sát h duyên. 4.50	Nam du. 1,00	Bài ca Cải lương 0 50
Đông châu liệt quốc..... 4.50	Bắc du..... 1 00	Sách minh tâm. 1,50
Tam quốc... . . 10,00	Điếu cổ hạ kiếm 2 00	Tiểu học tân biên. 0 60
Đình sang chính tây..... 4,40	Nữ quân tử . . . 1 00	Vạn huê lầu. . . . 2 10
Ngũ hổ bình tây 3 60	Nữ lưu danh dự 0 80	Lê-văn-Duyệt . . . 0 50
Ngũ hổ bình nam..... 2,00	Kim-văn-Kiểu . 0,50	Lễ nghi tùy tục 0 50
Nhơn quý chính đông. 2 00	Tự-vị (Dictionnaire Fran- çaise-Annam). 5,50	Chánh đức dư gian tam.... 1 40
Phận làm vợ... 0,10	Sách dạy mua bán. 1,50	Chữ tác quốc ngữ. 0 30
	Tổng từ văn... 2,10	Ái-tình..... 0 10
	Bài đờn cải-lương 0,15	Lục mẫu đơn.. 3.50
		Anh-hùng nào. 2.00
		Phong thần... 6.00
		Hậu anh hùng. 2,00

Trên đây là giá bán lẻ, ai mua sỉ có Huê-hông.

LÊ MAI Libraire
Boite postale N° 70 Saigon

